

Ο γάμος

της Ε. Τσολακίδου
δημοσιογράφου

Ο γάμος είναι η ολοκλήρωση μας λένε πολλοί. Μια αμοιβαία υποχρέωση μακρόχρονης συμβίωσης και αγάπης. Είναι όμως έτσι;

Αν σκεφτούμε ότι η έλξη του ενός φύλου για το άλλο δεν εξασφαλίζει αυτόματα και τη μεταξύ τους κατανόηση και προσφορά θα δούμε ότι δεν συμβαίνει αυτό. Τις περισσότερες φορές η διάθεση προσφοράς είναι μονόπλευρη, είναι βασανιστική, είναι γυναικεία.

Τι ζητάει όμως η γυναίκα από το γάμο εκτός από την τεκνοποίηση; Την επιβεβαίωση της ύπαρξής της; Την κοινωνική αναγνώριση; Την πραγματοποίηση του βασικού στόχου της ζωής της, ο οποίος της μεταδίδεται οικογενειακά και κοινωνικά από τα παιδικά της κιόλας χρόνια; Όλα αυτά τα κίνητρα μορφοποιούν την επιθυμία της για το γάμο. Είναι όμως τόσο ισχυρά, που η γυναίκα αγνοεί ακόμα και την απομονωσή της από το στενό περιβάλλον της για ν' αφομοιωθεί ευκολότερα από τον περίγυρο του συζύγου της. Είναι τόσο καθοριστικά που υποβαθμίζουν τον προηγούμενο τρόπο ζωής της προκειμένου να επικρατήσει ο τρόπος ζωής του συντρόφου της.

Όμως σε τι συνίσταται η συζυγική συμπεριφορά της; Στην απομάκρυνσή της από τις επιθυμίες της, στη στασιμότητα της κοινωνικής της δραστηριότητας, στην απάρνηση των δικών της προσώπων χάριν της αναγκαιότητας προήλωσης της στις συζυγικές αρχές.

Ποια είναι λοιπόν η αντρική συζυγική συμπεριφορά που ρυθμίζει τις διακρίσεις σε βάρος της γυναίκας;

Η μεγαλύτερη κοινωνική δραστηριότητα του, η σεξουαλική ελευθερία του, η μεγαλύτερη οικονομική δυνατότητά του, η ουσιαστικότερη διατήρηση της οικογενειακής του συνοχής και των πατριαρχικών αρχών.

Γιατί όμως θ' αναρωτηθεί κανείς δεν υπάρχει συνεννόηση ανάμεσα στα ζευγάρια; Γιατί την έννοια του γάμου την αντιλαμβάνεται διαφορετικά ο άντρας από τη γυναίκα σε μια πατριαρχική κοινωνία όπως η δική μας.

Ο μεν άντρας θεωρεί το γάμο μια διευκόλυνση στην επαγγελματική του δραστηριότητα εφ' όσον μέσα στην οικογένεια ικανοποιεί όλες τις προσωπικές ανάγκες του. Επί πλέον η συμβίωση αποτελεί γι' αυτόν

και μια εξοικονόμηση του χρόνου που πρέπει να διαθέσει στην ερωτική του σύντροφου.

Η δέ γυναίκα παντρεύεται για ν' αποφύγει τις πολλαπλές ερωτικές δραστηριότητες, που σαν το ποινικό μητρώο, αμαυρώνουν την κοινωνική θέση της. Αυτές όμως οι ερωτικές εναλλαγές λειτουργούν διαφορετικά για τον άντρα. Δηλαδή θεωρούνται χρήσιμες για την μετέπειτα έγγαμη ζωή του και επιβραβεύουν την αντρική του υπόσταση.

Παρ' όλ' αυτά όμως υπάρχουν ομοιότητες στη συμπεριφορά των δύο φύλων οι οποίες σχετίζονται με τα κριτήρια επιλογής συζύγου. Η γυναίκα θα προτιμήσει έναν άντρα από έναν άλλο πιο επιθυμητό, με γνώμονα τη σιγουριά του γάμου. Παρόμοια κι ο άντρας θα προτιμήσει μια γυναίκα η οποία αποδέχεται τις επικρατούσες αντροκρατικές αντιλήψεις. Και γι' αυτό άλλωστε είναι πειθήνια και υποτακτική.

Έτσι ο πιο έξυπνος και ρεαλιστής ερωτικός σύντροφος καταντάει να μην είναι ο πιθανότερος μελλοντικός σύζυγος ούτε βέβαια αυτός ο οποίος εμπνέει την μακράννη σχέση.

Μ' αυτό το σκεπτικό άντρας και γυναίκα παραμένουν με τον πιο «οίγουρο» αλλά λιγότερο επιθυμητό σύντροφο προδικάζοντας και την μετριότητα στη σχέση τους. Όμως το τράινο χάνεται για τις όμορφες και συναρπαστικές εμπειρίες που νομοτελειακά δεν υφίστανται εφ' όρου ζωής.

Οι κοινωνικές διακρίσεις σε βάρος της γυναίκας είναι εκείνες που διαχωρίζουν την έγγαμη αντρική και γυναικεία συμπεριφορά. Η παντρεμένη γυναίκα συζώντας μ' έναν άντρα, μέτρια επιθυμητό, μέσα στη φενάκη και τη συμβατικότητα της σχέσης της, οικοδομεί την αποτυχία όχι μόνο του γάμου αλλά και της ανθρωπίνης και φιλικής προσέγγισης με το σύζυγό της. Αλήθεια πόσο φιλική μπορεί να είναι η γυναίκα με τον άντρα που δεν την ικανοποιεί;

Πολλές φορές όμως ο γάμος, προκειμένου να δικαιώσει το γάμο της φιμώνει την κριτική της και λιμνάζει στα στατικά νερά της συμβατικότητας.

Έτσι η συζυγική σχέση της χειροτερεύει, μη βρίσκοντας συγχρόνως και τις ερωτικές διεξόδους του συντρόφου της.

Από την άλλη πλευρά ο άντρας-σύζυγος δεν προσπαθεί να ικανοποιήσει ή να ευχαριστήσει τη γυναίκα του ούτως ώστε η έγγ-

γαμη σχέση να διατηρηθεί σε επίπεδα ανοχής.

Αυτό που μονάχα σκέπτεται είναι η προφύλαξη της αντρικής του τιμής και της κοινωνικής του υπόληψης. Νομίζει ότι η προσπάθεια και η προσφορά στον γάμο είναι τα έμφυτα χαρακτηριστικά του γυναικείου φύλου.

Η αντίληψη αυτή, οιωνός της καταπιεστικής αντρικής συμπεριφοράς, δημιουργεί έχθρες και κακότητες ανάμεσα στο ζευγάρι.

Μ' αυτήν τη διαδικασία στήνονται τα σκηνικά του θεάτρου του παραλόγου μέσα στην κοινή εστία της οικογένειας, όπου ο καθένας από τους δύο παίζει το ρόλο που του υπαγορεύει η κοινωνική παράδοση και ο δικός του περίγυρος.

Ο καθωσπερισμός, η απόκριση και η μη ικανοποίηση των αναγκών των δύο συζύγων οξύνει διαχρονικά το υπαρξιακό τους πρόβλημα. Επί πλέον ρουτινοποιείται και μηχανοποιείται κάθε ερωτική τους δραστηριότητα. Παρ' όλ' αυτά οι άνθρωποι μ' ανησυχίες, ενδιαφέροντα και δημιουργικές ενασχολήσεις προστατεύονται από τον εγκλωβισμό και την απογοήτευση του γάμου. Τα ενδιαφέροντά τους δημιουργούν μια προστατευτική ασπίδα στη ρουτίνα και την καθημερινότητα της ζωής τους.

Όμως πόσοι από τους συζύγους έχουν ενδιαφέροντα ικανά να τους αποτραβήξουν από τις καθημερινές μιζέριες; Η χαρά της δημιουργίας, η δράση, η ενασχόληση με κάτι καινούργιο μπορεί ν' αποτελούν πρόκληση δραστηριοποίησης για τους ελεύθερους. Μετά το γάμο όμως οι έννοιες αυτές χάνουν το νόημα και την αξία τους, ιδιαίτερα για τις γυναίκες που όντας «τακτοποιημένες» δεν παίρνουν πια τα ρίσκα τους.

Συνήθως η προσοχή τους στρέφεται στο σπιτικό τους, στην εστία τους, στη μοναξιά τους που κουβαλούν μέσα τους μέχρι τα βαθειά γεράματά τους. Οι πνευματικές της ανησυχίες και λειτουργίες, που αποτελούν το βασικό στοιχείο της ολοκλήρωσης και της ευτυχίας της, παραμένουν ανέγγιχτες.

Από την άλλη πλευρά οι δουλειές του σπιτιού όμοιες και απαράλλακτες καθημερινά αναγκάζουν τη γυναίκα να παραμελεί τις προσωπικές ανάγκες της. Είναι γιατί το νοικοκυριό κατέχει ακόμα την πρώτη θέση

στη σειρά προτεραιότητας των καθηκόντων της «κατάλληλης» συζύγου. Η δουλειά δηλαδή που δεν αναγνωρίζεται και παραμένει αποκλειστικά γυναικεία. Η δέ επαγγελματική της δραστηριότητα πολλές φορές αποτελεί την κατ' ανάγκη απασχόλησή της προκειμένου να ενισχύσει οικονομικά την οικογένειά της. Έτσι ο μόνος τρόπος δικαίωσής της είναι η επαγγελματική επιτυχία του συζύγου της. Γι' αυτό και της κοστίζει πολύ η κάθε αποτυχία του, και είναι έτοιμη να θυσιάσει και τα ίδια της τα ενδιαφέροντα για την επαγγελματική του ανάδειξη.

Μ' αυτό τον τρόπο η πονηριά και η καπατοσοσύνη εμφανίζονται σα μοναδικές μορφές άμυνας της γυναίκας στην κυριαρχία του συζύγου της. Η απουσία της αυτονομίας της, γεννά υποανάπτυκτες μορφές αντίδρασης. Τα ψέματά της την οχυρώνουν προσωρινά, πίσω όμως από το δάκτυλό της εφ' όσον υπάρχει η δεδομένη ουσιαστική και μακροπρόθεσμη κυριαρχία του άντρα της.

Έρθε ο καιρός όμως για τη γυναίκα να συνειδητοποιήσει ότι η ευτυχία της βρίσκεται πρωταρχικά στην ανεξαρτησία και στην αυτοδυναμία και μετά στις σχέσεις της με τους άλλους ανθρώπους. Η πραγ-

ματική ανεξαρτησία της προϋποθέτει τις καλές σχέσεις με τον εαυτό της και την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του. Όταν η γυναίκα γίνει ανεξάρτητη και ισοτιμη με τον άντρα τότε μόνο οι μεταξύ τους σχέσεις μπορούν να γίνουν πιο ουσιαστικές και λιγότερο συμβατικές. Ίσως τότε μειωθούν τα κατά συνθήκη ψεύδη της τα οποία την υποβιβάζουν από την πραγματική θέση της.

Η μη υποβασταζόμενη αλλά στηριζόμενη στις δικές της δυνάμεις γυναίκα, μπορεί να πετύχει την ολοκλήρωσή της, δρασκελίζοντας τα εμπόδια και της νόρμες που χαλιναγωγούν την πραγμάτωση της δημιουργικής της ζωής.